

Egy Szolgálat született

Országos Bányászati Konferencia

Egerszalók, 2017.11.16.

Egy Szolgálat született...

- 2017. július 1-jével a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) és a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet (MFGI) jogutódjaként a 162/2017. (VI. 28.) Korm. rendelet kihirdetésével a Kormány létrehozta a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálatot (MBFSZ-t).
- Különös várakozás előz meg minden átalakulást, hogy azok a törekvések, elképzelések, amelyek egy modernebb, hatékonyabb szervezetet kívánnak létrehozni, vajon kiállják-e a tényleges működés próbáját. Kollégáimmal, vezetőtársaimmal azzal a szándékkal készítettük és terjesztettük elő javaslatunkat az új szervezetre vonatkozóan, hogy a két nagymúltú intézmény tradícióit és legkiemelkedőbb eredményeit megőrizzük, és a szinergiák felszabadításával további belső erőforrásokat teremtsünk az alkotó kutató-munka, az értékteremtés illetve a professzionális bányafelügyelet érdekében.
- A XXI. század, a digitális kor új megközelítést vár el, és ezeknek az új kihívásoknak nekünk is meg kell felelnünk.
- A nevünkben a Szolgálat komoly szó, kollégáimmal azon dolgozunk, hogy azzal a felhalmozott tudással, azokkal a képességekkel, amikkel rendelkezünk, azokkal a magyar bányászatot, Magyarországot szolgáljuk.

Hatósági feladatok

- Az új intézmény – a haladó bányászati hatósági és földtani kutatási tevékenységek összefogójaként – a magyarországi természeti erőforrások hasznosításának környezeti és gazdasági fenntarthatóságát hivatott biztosítani országos hatáskörű közigazgatási szervként, különös tekintettel az ásványi nyersanyagokra, figyelembe véve az éghajlatváltozás várható hatásaihoz történő hatékony alkalmazkodás szakterületét.
- Az MBFSZ – mind földtani, mind geofizikai területen – a továbbiakban is ellátja a fenntartható bányászati tevékenységek végzéshez szükséges hatósági, kutatási, nyilvántartási, tervezési és döntés-előkészítési feladatokat, amelyeket az intézmény jogelődjei közel másfél évszázada magas színvonalon, a hazai bányászati tradíciókra alapozva végeznek.

Az Adattár, Szakkönyvtár és Ásványvagyon nyilvántartás a kutatás szolgálatában

- Az MBFSZ és jogelődjei 1951 óta ellátják az ország ásványi nyersanyagkészletének egységes nyilvántartását.
- A nyersanyagkutatások során megismert és hatósági határozatban jóváhagyott nyersanyagvagyon lényeges – elsősorban minőségi és mennyiségi – adatait a Szolgálat Ásványvagyon-nyilvántartási szervezeti egysége kezeli és évente frissíti.
- A Szolgálat keretében működik a Földtani, Geofizikai és Bányászati Adattár, valamint a Földtani és Geofizikai Szakkönyvtár. A két gyűjtemény nélkülözhetetlen adatrendszer, környezeti információ- és tudásbázist biztosít Magyarország földtani adottságairól a döntéshozók, a bányavállalkozók, a kutatók, a szakemberek és az érdeklődők számára.
- Az Adattár a földtani-bányászati tevékenységek, kutatások során megismert és összegyűjtött adatokat kezeli. Állománya az ország legnagyobb földtani-geofizikai dokumentumgyűjteménye.
- A Szakkönyvtár az ország legnagyobb földtani gyűjtőkörű, nyilvános könyvtára, amely a Magyarországra és tágabb környezetére vonatkozó szakirodalmat és a földtani térképeket gyűjti és az intézmény saját kiadványait kezeli.

Természeti erőforrások hasznosítása

- Az ásványi nyersanyagok, valamint a geotermikus energia hasznosítási lehetőségeinek számbavétele, a kitermelés és a hasznosítás felügyelete a bányafelügyelet feladata.
- A Szolgálat kiemelt feladata az ásványi nyersanyagok bányászatának, a geotermikus energia kutatásának, kitermelésének, a szénhidrogén szállító és elosztó vezetékek létesítésének és üzemeltetésének, a szénhidrogén tárolásának, továbbá az ezekhez kapcsolódó tevékenységeknek a hatósági engedélyezése, valamint felügyelete, a tevékenységekkel kapcsolatos szabályozás kidolgozása.
- Mindezen tevékenységek célja, hogy az ásvány- és geotermikus energiavagyon fenntartható hasznosítása az élet, az egészség, a biztonság, a környezet és a tulajdon védelmével összhangban történjen.
- E hatósági feladatok tekintetében MBFSZ szakemberei - az ágazati és egyéb jogszabályi előírások szerint - kötelesek eljárni a kérelemre vagy hivatalból indult eljárások során, emellett az érintettektől meg kell követelniük az előírások betartását, amelyek megszegése esetén intézkedniük kell a jogellenes állapot megszüntetése érdekében.

A koncessziós előkészületek folytatódnak

- A Szolgálat ellátja a bányászati koncessziós eljárással kapcsolatos feladatokat, különös tekintettel az érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálatokra.
- Ennek keretében elkészül a terület tudományos jellemzése, az ásványinyersanyag-potenciál értékelése, a várható kutatási és termelési módszerek, technológiák, a szállítás, tárolás, hulladékkezelés, energiaellátás, vízellátás áttekintése.
- Az ásványvagyon-gazdálkodási vagy energiaellátási célok nemzetgazdasági, társadalmi előnyei mellett a bányászati tevékenység víztestekre, ivóvízbázisokra, természetvédelmi területekre gyakorolt esetleges hatásai is bemutatásra kerülnek.
- A komplex munka eredményei hatósági véleményezés és nyilvános véleményeztetés után kész jelentés formájában véglegesítődnek. Többségében szénhidrogének, kisebb részben geotermikus energia, szén és érc vonatkozásában készültek érzékenységi-terhelhetőségi vizsgálatok.
- Az előkészített területekből évente kb. 10-re koncessziós pályázatot ír ki a bányászati ügyekért felelős miniszter.
- A pályáztatás és értékelés folyamatában mindvégig háttérintézményként vesz részt az MBFSZ.

Földtani kutatások

- A jövőben is folytatódnak a földtani alap- és alkalmazott kutatások, úgy, mint az ország földtani felépítésének vizsgálata, a földtani közeg hasznosítási lehetőségeinek számbavétele.
- A földtani alapkutatások a Pannon-medence aljzatának és kitöltésének megismerését korszerű adatképzéssel szolgálják. Így a földtani térképezés, a fúrások, kőzettek, szerkezetek nagy részletességű megismerése és az ismeretek 3D modellekben történő megjelenítése a földtani ismeretekből építkező más szakmai modellek alapját is képezik.
- A környezetföldtani kutatások elsősorban az emberi tevékenység és a földtani közeg kölcsönhatásainak vizsgálatára irányulnak. Emellett a Szolgálat alapfeladatként végzi az igénybe vett területek alkalmazott földtani (mérnök- és településgeológiai, agrogeológiai, geokémiai, földtani kockázati) térképezését, értékelését.
- Az immár 148 éves Gyűjtemény sok százezres földtani-, geofizikai- és tudománytörténeti tételével az ország egyik meghatározó szakmai gyűjteménye. Ennek rendszerezése, nyilvántartása és kutatása a Szolgálat alapfeladata.

A Föld fizikájának megismerése

- A Szolgálat feladata a Föld felszíne alatti térrésznek és a Föld környezetének geofizikai módszerekkel való megismerése, az itt zajló folyamatok feltárása, felhasználva a geofizika közel teljes tudományterületét.
- Az MBFSZ kutatásokat végez az erőterek – gravitációs, mágneses, elektromágneses tér – a rugalmas hullámok, a lyukgeofizikai módszerek alkalmazásával. Feladata a geofizikai vizsgálatok tervezése, engedélyeztetése és kivitelezése, valamint az archív és az új adatok korszerű feldolgozása és értelmezése, országos adatrendszerek építése és fenntartása.
- Az MBFSZ felelős Magyarország geofizikai modelljének megalkotásáért, a modell folyamatos aktualizálásáért, az állami, tudományos és alkalmazott földtani feladatok számára a geofizikai alpinfrastruktúra biztosításáért.
- A fentieken túl obszervatóriumokat és mérési alaphálózatokat működtet az ország területén: Tihanyi Geofizikai Obszervatórium, Pálé mágneses Laboratórium, Mátyáshegyi Gravitációs és Aerodinamikai Obszervatórium, Országos Gravimetriai Alaphálózat és Földmágneses Alaphálózat.

A felszín alatti vizek

- Az MBFSZ a felszín alatti vizek vizsgálatával kapcsolatosan országos kútkatasztert vezet és vízföldtani naplót állít ki, üzemelteti kezelésébe tartozó felszín alatti vízszint megfigyelő hálózatot, valamint közreműködik az országhatárral osztott felszín alatti víztestek kijelölési eljárásaiban, továbbá vízföldtani kutatások és kapcsolódó pályázati projektek végrehajtásában.
- A főbb kutatási témák közül kiemelhető a mély litoszféra kőzettani és geokémiai folyamatainak megismerése, az infravörös spektrometria módszerek alkalmazása a földtudományban, valamint a CO₂ geológiai tárolásának témaköre, amelyekben a Szolgálat hazai és nemzetközi szinten is elismert.
- A Szolgálat olyan vízföldtani kutatásokat végez, amelyek eredményeinek felhasználásával közreműködik az államigazgatás részére készülő döntés-előkészítő tanulmányokban, valamint a hidrogeológiai változások okozta gyakorlati problémák megválaszolásában.
- A főbb kutatási irányok olyan szakpolitikai témákhoz kapcsolódnak, mint a fenntartható víz- és vízgyűjtő-gazdálkodás, a klímaváltozás és/vagy az emberi tevékenység által gyakorolt hatások a felszín alatti vizekre.

Fenntarthatóság

- A Szolgálat tevékenysége felöleli a vízmennyiségi, a vízminőségi vizsgálatokat a sekély felszín alatti vizektől a nagymélységben található termálvizekig, kapcsolódva az EU Víz Keretirányelv előírásainak hazai megvalósításához, és hozzájárulva az állami és európai uniós jogszabályok teljesítéséhez.
- A Szolgálat keretein belül olyan laboratóriumok működnek, amelyek a földtudományi feladatokhoz szükséges kémiai, fázisanalitikai és radiometriai vizsgálati tevékenységet látják el, módszerfejlesztéseket végeznek, illetve saját kutatásokat is vezetnek. A laboratóriumi tevékenység egy része akkreditációval rendelkezik.
- A Szolgálat meghatározó szerepet kíván betölteni – a fenntartható fejlődés kívánalmaival összhangban – a modern környezetkímélő eljárások kutatásában és elterjesztésében hozzájárulva ez által a környezetkímélő fosszilis nyersanyag-felhasználás, valamint a szennyezőanyag és üvegházgáz kibocsátás-csökkentésének fenntarthatósági céljaihoz.

A Duna Transznacionális Program

- Az MBFSZ, mint vezető partner irányításával a Duna Transznacionális Program első felhívása keretében 15 partner – köztük földtani szolgálatok, egyetemek, ipari szereplők, regionális- energetikai és fejlesztési ügynökségek, minisztériumok és önkormányzatok Magyarországról, Szlovéniából, Horvátországból, Szerbiából, Bosznia-Hercegovinából és Romániából – sikeresen pályáztak a Duna Régió rendelkezésre álló, de a közvetlen hőhasznosítás területén még kihasználatlan mély geotermikus energiaforrásai fenntartható és energia-hatékony használatának elősegítése érdekében.
- A közel 2,5 millió euro uniós támogatást nyert projekt 2017 elején indult, fő célkitűzései között szerepel a vizsgált terület határokon átnyúló geotermikus rezervoárjainak lehatárolása, jellemzése, és potenciálbecslése; egy más területen is alkalmazható módszertan-együttes kidolgozása a fenntartható geotermikus erőforrás gazdálkodás elősegítésére, valamint egy döntéselőkészítő interaktív webportál kialakítása.

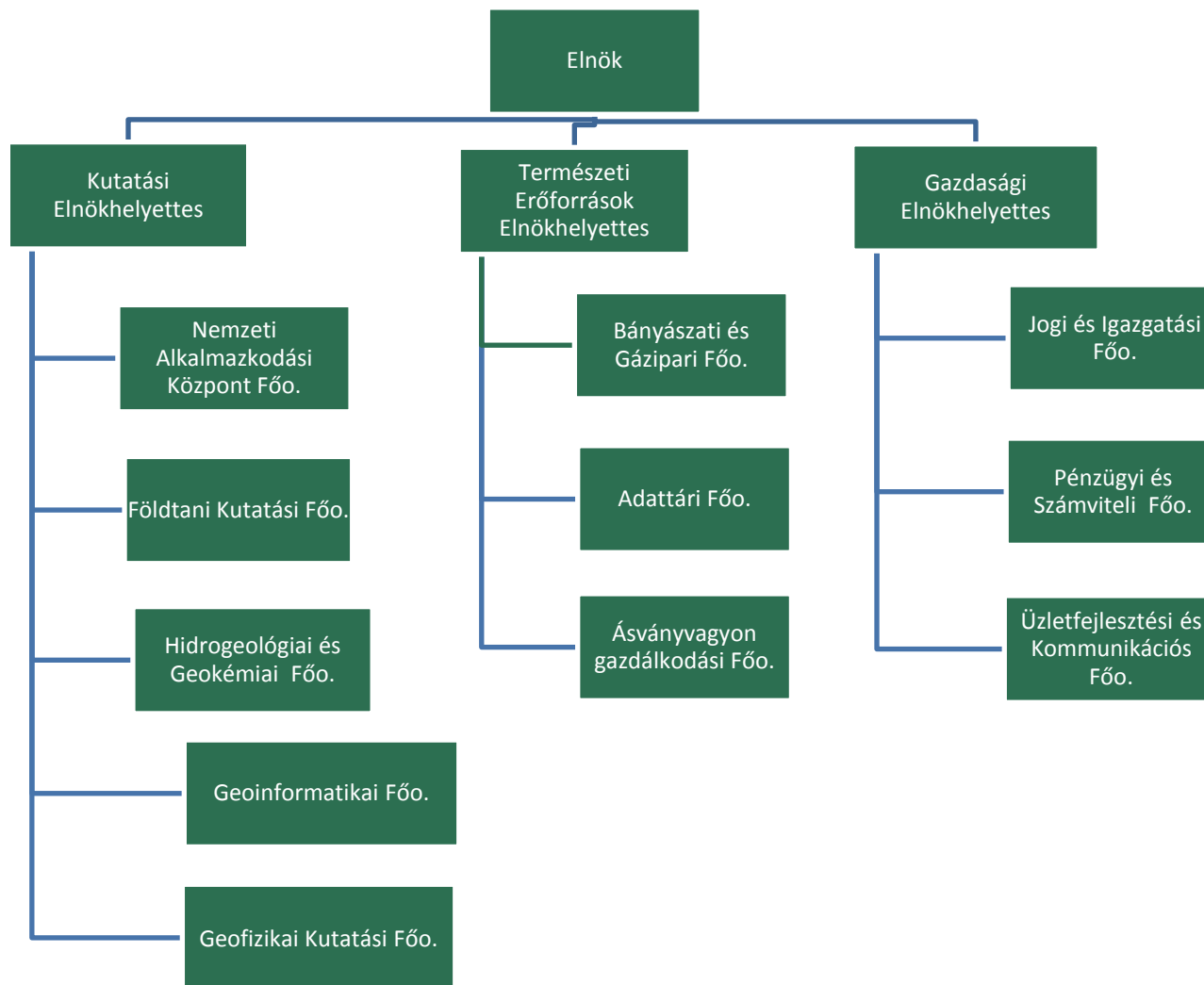
Szénjövő és a Földtani veszélyforrások

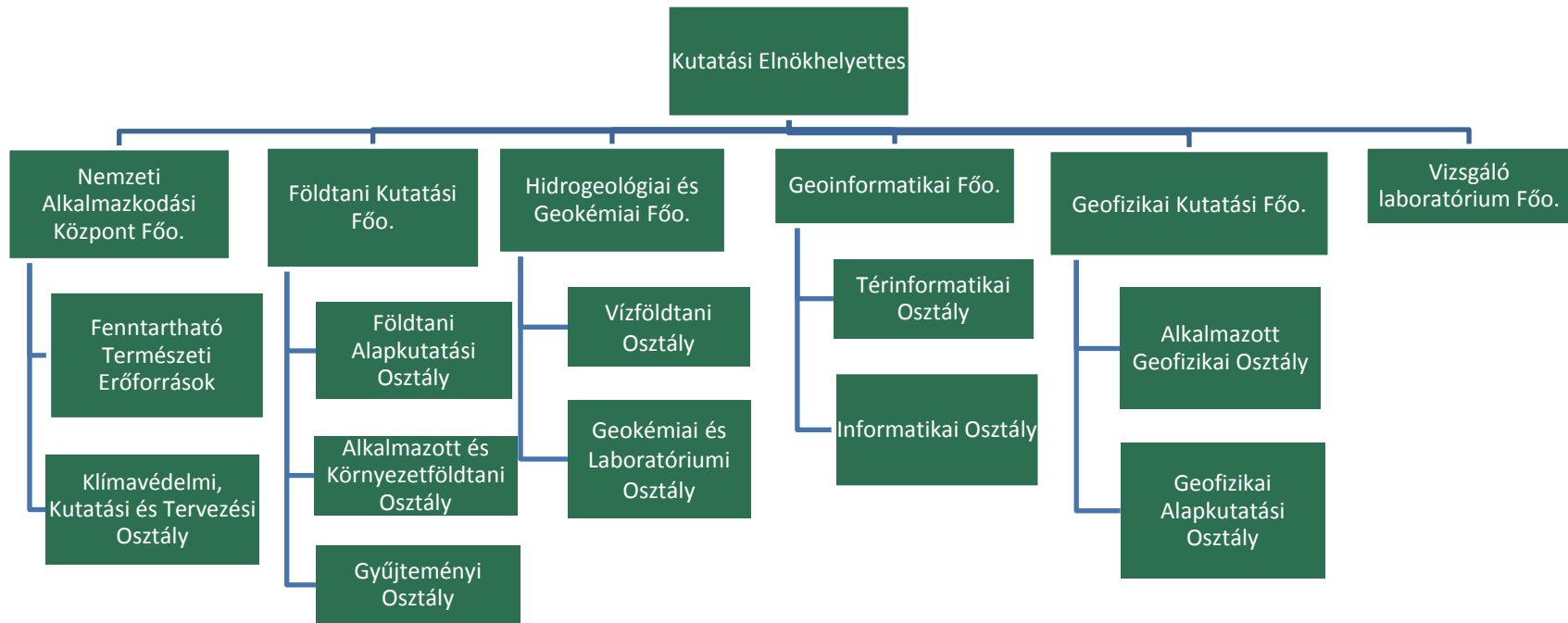
- Az MBFSZ irányításával, a Miskolci Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem részvételével a szénbányászat hazai lehetőségeinek felülvizsgálata kezdődik.
- A projektben a koordináció és összefoglaló jelentéstétel mellett az MBFSZ tevékenysége elsősorban a regionális áttekintések és a bányaterületi szintű földtani modellek készítésére, az előzetes bányatervek létrehozására, a potenciális készletek meghatározására, a kritikus elemekhez kapcsolódó laboratóriumi vizsgálatok elvégzésére, valamint a meddőanyagok mezőgazdasági hasznosítási lehetőségeinek előzetes vizsgálatára fókuszál.
- A Szolgálat ellátja a földtani veszélyforrások kutatását (pl. bezárt bányászati hulladékkezelő létesítmények és a földalatti bányászattal és hatásaival érintett területek nyilvántartása és környezeti kockázati besorolása) valamint hozzájárul a környezeti katasztrófák megelőzéséhez.
- Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal (OKF) konzorciumban részt vesz a „Katasztrófa-kockázatértékelési rendszer” című, kiemelt projekt kidolgozásában a hatékony beavatkozás és megelőzés érdekében (pl. alábányászott területek veszélytérképezése, hatástényezők meghatározása, földrengés-veszélyeztetettség vizsgálata és kockázati térképek előállítás).

Éghajlatvédelem és alkalmazkodás

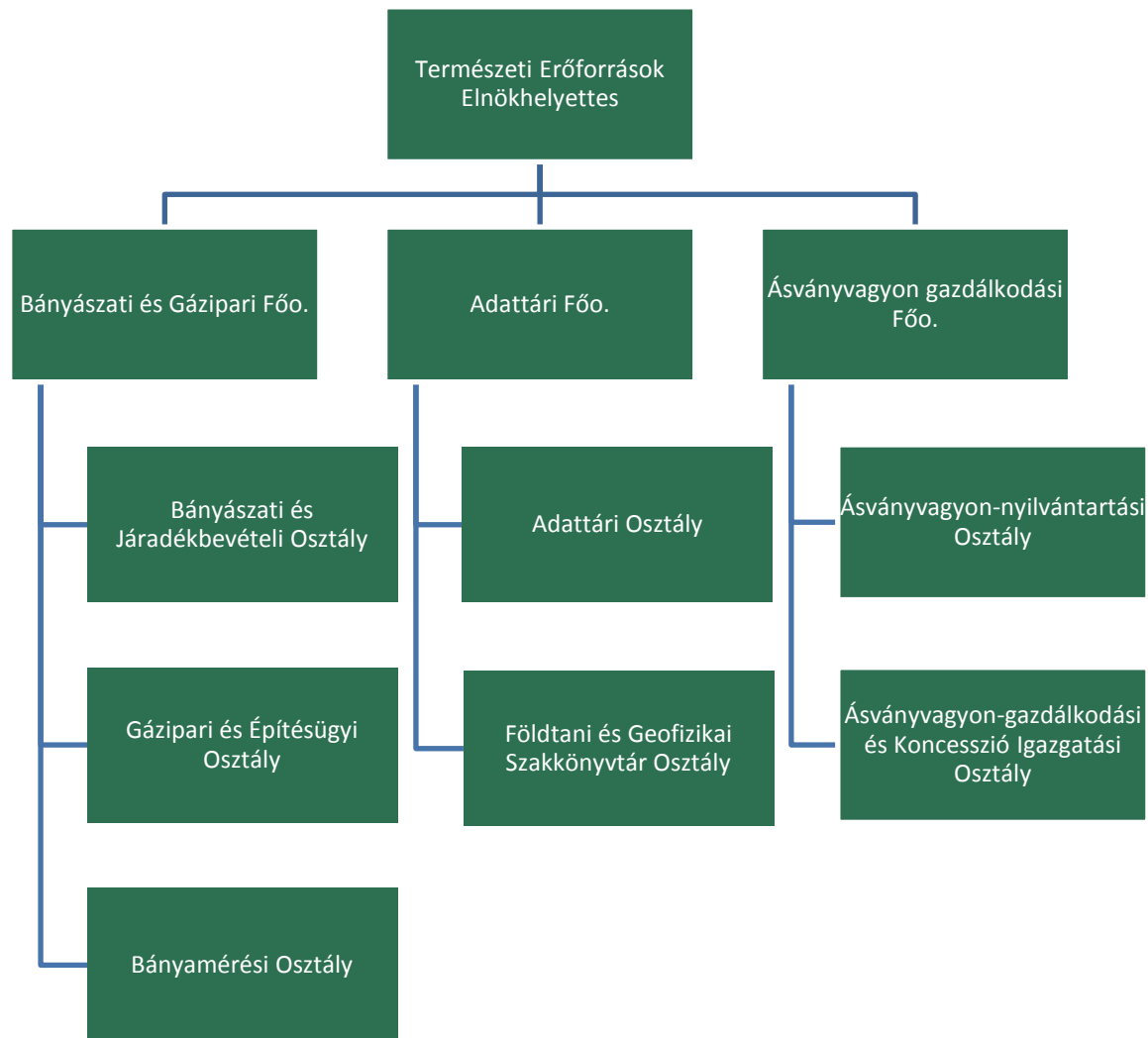
- Napjaink legjelentősebb környezeti kihívása az éghajlatváltozás, amely többek között az ipari és bányászati tevékenységekre is komoly hatással van. Az új szolgálat egyik kiemelt feladata a klímaváltozással, az azt kiváltó folyamatokkal és hatásokkal kapcsolatos hazai kutatásokkal, az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásainak csökkentésével és a klímaváltozás hazai hatásaihoz való alkalmazkodással kapcsolatos feladatok ellátása, valamint a földtudományi és éghajlatvédelmi információk együttes rendszerezett kezelése, megjelenítése és a kormányzati döntéshozatalba történő integrálása.
- Az MBFSZ a hazai klímapolitika tudományos háttérbázisaként közreműködik az ország nemzeti szintű éghajlatvédelmi feladatainak stratégiai megalapozásában, az éghajlatváltozás hazai hatásainak értékelésére vonatkozó módszertanok kifejlesztésében az önkormányzati éghajlatvédelmi tervezést és helyi alkalmazkodást támogató tevékenységek ellátásában.
- Ennek egyik támogató eszköze a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR), amelynek fejlesztését a Szolgálat – folytatva az MFGI korábbi tevékenységét – EU-s és költségvetési támogatásból végzi.

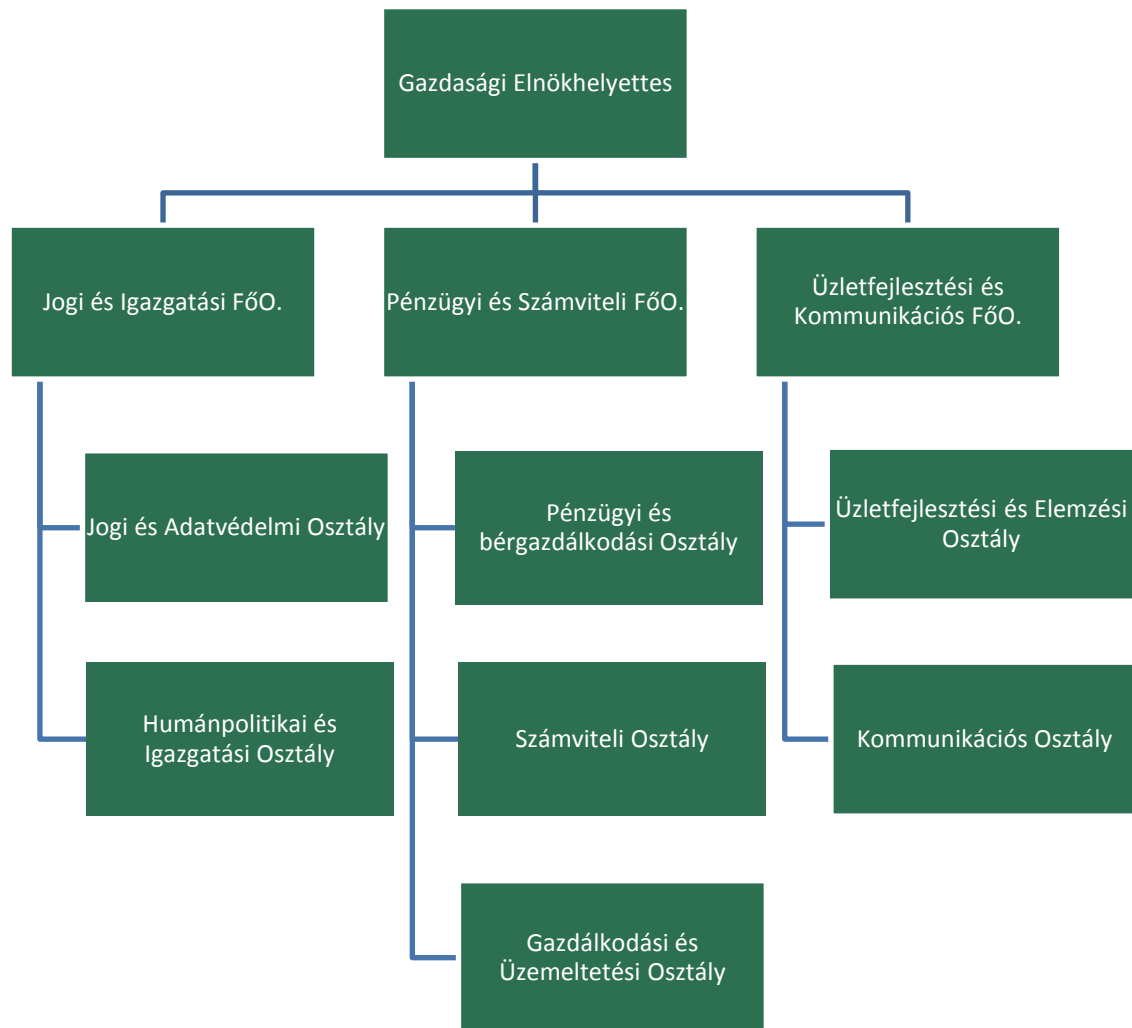
Az MBFSZ szervezeti felépítése

Természeti Erőforrások

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET